

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ДАВНЬОЇ І НОВОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та міжнародних відносин
О.М. Маклюк
(підпис) (ініціали та прізвище)
« 29 » серпня 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

підготовки бакалавра

денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійної програми «Історія»
спеціальності 032 «Історія та археологія»
галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Савченко Ірина Володимирівна, к.і.н., доцент каф. давньої і нової історії України та методики навчання історії

Обговорено та ухвалено

на засіданні кафедри давньої і нової історії

України та методики навчання історії

Протокол № 2 від "28" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Галина ТУРЧЕНКО

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина КРИВКО

(підпис)

(ініціали, прізвище)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

Зв'язок з викладачем:

E-mail: savchenkoiryna2017@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282>

Телефон: (061) 228 76 32

Інші засоби зв'язку: Facebook Messenger

Кафедра: давньої і нової історії України та методики навчання історії, 5 корп., ауд. 319

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Жінки в історії України: (не)відомі лідерки» є формування у здобувачів знань щодо життя та діяльності знаних в різні історичні періоди жінок з історії України, специфіки їх життєвих дослідів та суспільних внесків, відображення їх персоналій в історичній пам'яті та історіографії.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	7 -й	7-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	22 год.	6 год.
Семінарські / Практичні / Лабораторні заняття	22 год.	6 год.
Самостійна робота	76 год.	108 год.
Консультації	1. Понеділок 14.30 очно: м. Запоріжжя, проспект Соборний 74, V корпус ЗНУ, ауд. 319 2. Вівторок 16.05. дистанційно: Код: 824 3759 8487 пароль: 12345	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

<p>ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція, пояснення, усна доповідь). - практичні методи (практичні завдання). - метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій). - контроль, самоконтроль і корекція, самокорекція при виконанні робіт індивідуальних завдань. 	<p>Поточні контрольні методи: виступи на семінарських заняттях, участь у дискусіях, виконання практичних завдань.</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: підсумкове завдання (написання есе).</p>
<p>СК 1 Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція, пояснення, усна доповідь). - практичні методи (практичні завдання). - метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій). - контроль, самоконтроль і корекція, самокорекція при виконанні робіт індивідуальних завдань. 	<p>Поточні контрольні методи: виступи на семінарських заняттях, участь у дискусіях, виконання практичних завдань.</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: підсумкове завдання (написання есе).</p>
<p>СК 13 Здатність аналізувати події і процеси національної історії у загальноєвропейському контексті.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (усна доповідь). - метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій). - контроль, самоконтроль і корекція, самокорекція при виконанні робіт індивідуальних завдань 	<p>Поточні контрольні методи: виступи на семінарських заняттях, участь у дискусіях, виконання практичних завдань.</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: підсумкове завдання (написання есе).</p>
<p>ПРН 1 Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція, пояснення, усна доповідь). - практичні методи (практичні завдання). - проблемно-пошукові методи. 	<p>Поточні контрольні методи: виступ на семінарському занятті, участь в дискусіях, виконання тестових завдань поточного контролю, виконання практичних завдань.</p> <p>Підсумкові контрольні</p>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

	<ul style="list-style-type: none"> - метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій). - контроль, самоконтроль і корекція, самокорекція при виконанні робіт поточного, підсумкового контролю 	<p>заходи: підсумкове завдання (написання есе) та виконання тестових завдань</p>
<p>ПРН 2 Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -наочні методи (схеми, моделі). - словесні методи (лекція, пояснення, усна доповідь). - практичні методи (практичні завдання). - логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). - проблемно-пошукові методи. - метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій). - контроль, самоконтроль і корекція, самокорекція при виконанні робіт поточного, підсумкового контролю, індивідуальних завдань 	<p>Поточні контрольні методи:, виступ на семінарському занятті, участь в дискусіях, виконання тестових завдань поточного контролю, виконання практичного завдань.</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: підсумкове завдання (написання есе) та виконання тестових завдань</p>
<p>ПРН 6 Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - наочні методи (схеми, моделі). - словесні методи (лекція, пояснення,). - практичні методи (практичні завдання). - логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). - проблемно-пошукові методи. - метод формування пізнавального інтересу 	<p>Поточні контрольні методи:, виступ на семінарському занятті, участь в дискусіях, виконання тестових завдань поточного контролю, виконання практичного завдань.</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: підсумкове завдання (написання есе) та виконання тестових завдань</p>

	(навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій). - контроль, самоконтроль і корекція, самокорекція при виконанні робіт поточного, підсумкового контролю, індивідуальних завдань	
--	---	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи вивчення жіночої біографістики.

Тема 1. Виникнення та розвиток жіночих досліджень у США та Західній Європі.

Перша стадія розвитку жіночих досліджень у США (кінець 1960-х-1970-і роки) Друга стадія розвитку жіночих досліджень: інституалізація. Третя стадія розвитку жіночих досліджень: принцип мультикультуралізму Четверта стадія розвитку жіночих досліджень: перспективи глобалізації Жіночі дослідження в Західній Європі.

Тема 2. Виникнення та розвиток гендерних досліджень.

Феміністські та гендерні дослідження: методологічні проблеми визначення. Перспективи розвитку жіночих та гендерних досліджень у структурі академічної освіти..

Сутність гендерного підходу. Завдання та техніки його застосування в різних галузях. Гендерний та феміністичний підхід: цілі та можливості. Феміністичний підхід як засіб розкриття ролі жінок в житті суспільства. Феміністичний підхід в усноісторичних дослідженнях.

«Історична феноменологія»: сутність, завдання, виклики. Вплив на розвиток жіночої історії історичної ментальностей та антропології. Дж. Скотт та розвиток жіночої фемінології.

Тема 3. Розвиток жіночої історії в Україні.

Зародження наукових досліджень в історії та етнографії на рубежі XIX-XX ст. К. Грушевська. Розвиток фемінізму і його вплив на жіночі студії. «Жіноче питання» та радянська історична наука. Розвиток студій з жіночої історії в українській діаспорі. Відновлення зацікавлення до жіночої історії в Україні на початку 1990-х р. С. Павличко, В.Агеева, Л. Смоляр. О. Кісь та формування Української асоціації дослідників жіночої історії. Дослідження жіночої історії Гетьманщини, Наддніпрянщини, України XX ст. Дослідження жіночого руху. Жіноча біографістика. К;ультурно-антропологічні дослідження з жіночої історії.

Змістовий модуль 2. Жіночі виміри впливу Середньовіччя та модерної доби.

Тема 4. Жінка в системі влади та суспільних відносин Київської Русі.

Соціальний статус жінки в Київській Русі. Правове становище жінок за «Руською Правдою». Княгині як суб'єкти політичної влади. Княгиня Ольга як приклад державної та дипломатичної лідерки. Роль жінок у династичній політиці та міждержавних відносинах.

Тема 5. Знані жінки в умовах Литовсько-Польської доби.

Зміни статусу жінки у Великому князівстві Литовському та Речі Посполитій. Княгиня Анастасія Заславська, Гальшка Острозька та інші представниці магнатських родів. Жіноче

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

меценатство у сфері освіти й книгодрукування. Участь жінок у формуванні інтелектуального простору України XVI–XVII ст.

Тема 6 Соціальний статус і роль жінки в українському козацькому суспільстві.

Правове становище жінок у Гетьманщині. Сімейні та майнові права. Дружини та родички гетьманів як політичні союзниці й неформальні лідерки. Вплив жінок на дипломатію та внутрішню політику. Ганна Золотаренко (Хмельницька) та її роль у державному управлінні. Жінки старшинської верхівки та їх впливи. Анастасія Скоропадська. Жіноче меценатство та культурно-освітня діяльність у козацьку добу. Марія Магдалина Мазепа.

Змістовий модуль 3. Жіночі історії лідерства XIX - початку XX ст.

Тема 7. Жінки-лідерки національно-культурного відродження

Соціально-історичні умови формування жіночого лідерства у XIX ст.

Становище жінки в Російській та Австро-Угорській імперіях. Обмеження та можливості жіночої освіти. Вплив модернізаційних процесів і національного руху на активізацію жіночої участі в суспільному житті. Жінки в українській літературі, мистецтві та науці. Леся Українка як інтелектуальна та ідейна лідерка. Ольга Кобилянська, Марко Вовчок, Наталя Кобринська: формування модерного українського культурного простору.

Тема 8. Жіночий рух, освіта і громадська діяльність

Виникнення жіночих організацій у Галичині та Наддніпрянській Україні. Просвітницька, благодійна та освітня діяльність жінок. Наталя Кобринська та Олена Пчілка як організаторки жіночого руху.

Жіноча освіта як інструмент соціальних змін. Жінки-вчені, педагогині та лікарки. Софія Русова як лідерка української педагогіки. Христина Алчевська. Єлизавета Скоропадська-Милорадович.

Тема 9. Жіночі історії лідерства XIX - початку XX ст.: регіональний вимір

Жінки як промоутерки розвитку жіночої освіти. Організаторка жіночої освіти: Аделаїда Жекуліна. Жіноче лідерство в розвитку професійної освіти та підприємництва. Засновниця професійних курсів та ремісничих майстерень для дівчат: Цецилія Клафтен. Зачинательниця служби зайнятості для жінок: Валерія Білоконська. Жінки та розвиток охорони здоров'я та соціальної опіки. Віра Канкріна. Реформаторка медичних послуг для жінок: Єлизавета Дрентельн. Патронесса закладів охорони здоров'я матерів і дітей: Єлена Толстая. Організаторка державної системи допомоги біженцям: Зінаїда Мірна.

Змістовий модуль 4. Жіночі історії лідерства XX-XXI ст.

Тема 10. Жінки-лідерки початку XX ст. та політична активність

Участь жінок у революційних подіях 1905–1907 рр. та Українській революції 1917–1921 рр. Політичне лідерство, публіцистика та державотворча діяльність. Жінки в партіях, громадських і державних структурах. Борчиня за політичну участь жінок кримли: Аніфе Боданинська. Видавчиня жіночої преси, сенаторка й організаторка сільського жіноцтва: Олена Кисілевська.

Тема 11. Жінки-радянські лідерки

Радянська емансипація та її лідерки. Серафіма Гопнер. Жінки-лідерки радянської емансипації: регіональний вимір. Поліна Жемчужина та активістки радянської емансипації на Запоріжжі. Жінки - лідерки стаханівського руху: створені образи та реальні досвіди. «Жінки-героїні» німецько-радянської війни.

Тема 12. Жіноче лідерство Незалежної України.

Жінки в політичному та соціальному житті України кінця XX ст. Умови розвитку жіночого лідерства в умовах Незалежності. Жінки-активістки феміністичного руху. С. Павличко, В. Агеєва, О. Забужко. Жіноче політичне лідерство: досягнення та протиріччя. Ю.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

Тимошенко. Жінки в Збройних силах України: творення історії. Оксана Рубаняк, Олена Бігарь, Юлія Паєвська.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема 1. Виникнення та розвиток жіночих та гендерних досліджень	2	2	1 тиждень
Семінарське заняття 1	Тема 1. Гендерний та феміністичний підхід в наукових дослідженнях	2		1 тиждень
Лекція 2	Тема 3. Гендерні історичні студії в світі	2		2 тиждень
Семінарське заняття 2	Тема 1: Жіноча історія в країнах світу	2		2 тиждень
Лекція 3	Тема 3. Жіноча історія в Україні: особливості та проблематика розвитку. Жіноча біографістика	2	2	3 тиждень
Семінарське заняття 3	Тема 3. Жіноча біографістика в Україні	2		3 тиждень
Лекція 4	Тема 4. Жінка в системі влади та суспільних відносин Київської Русі	2		4 тиждень
Семінарське заняття 4	Тема 4. Роль жінок у династичній політиці та міждержавних відносинах	2	2	4 тиждень
Лекція 5	Тема 5. Жіноче лідерство в умовах литовсько-польської доби	2		5 тиждень
Семінарське заняття 5	Тема 5. Жіноче меценатство у сфері освіти й книгодрукування литовсько-польської доби	2		5 тиждень
Лекція 6	Тема 6. Соціальний статус і роль жінки в українському козацькому суспільстві	2		6 тиждень
Семінарське заняття 6	Тема 4. Жінки старшинської верхівки та їх впливи	2		6 тиждень
Лекція 7	Тема 7. Жінки-лідерки національно-культурного відродження	2		7 тиждень
Семінарське заняття 7	Тема 7. Знані жінки в українській літературі, мистецтві та науці ХІХ-поч. ХХ ст.	2		7 тиждень

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

Лекція 8	Тема 8. Жіночий рух, освіта і громадська діяльність науці XIX-поч. XX ст.	2	2	8 тиждень
Семинарське заняття 8	Тема 5. Жінки-вчені, педагогині та лікарки XIX-поч. XX ст.	2		8 тиждень
Лекція 9	Тема 9. Жіночі історії лідерства XIX - початку XX ст.: регіональний вимір	2	2	9 тиждень
Семинарське заняття 9	Тема 4. Жіночі історії лідерства XIX - початку XX ст.: регіональний вимір	2		9 тиждень
Лекція 10.	Тема 5. Жінки-лідерки початку XX ст. та політична активність	2		10 тиждень
Семинарське заняття 10.	Тема 10. Жінки - радянські лідерки	2		10 тиждень
Лекція 11	Тема 11. Жіноче лідерство Незалежної України	2	2	11 тиждень
Семинарське заняття 11	Тема 11. Жінки в Збройних силах України: творення історії	2	2	11 тиждень
Самостійна робота	Написати есе на обрану тему: 1. Жінки-шляхтинки РП: в тіні історії? 2. Жінки козацької старшини: межі впливу			12 тиждень

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семинарське заняття № 1-11	Комплексне практичне заняття	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	Кожне семінарське заняття оцінюється в 4 бали. Критерії оцінювання розміщено в СЕЗН ЗНУ	44
Модульний контроль №1	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

			3, 4й тиждень навчання	
Модульний контроль №2	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	7й тиждень навчання https://moodle.znu.edu.ua/course/section.php?id=108608	6
Самостійна робота	Написання есе	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	12 й тиждень навчання https://moodle.znu.edu.ua/course/section.php?id=116246	4
Усього за поточний контроль	9			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання: тест в СЕЗН ЗНУ	Питання для підготовки розміщені в СЕЗН ЗНУ, секція «Поточний контроль» https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/section.php?id=109657	30
	Практичне завдання	Підготовка презентації на одну з запропонованих тем: Вимоги до оформлення розміщені в СЕЗН ЗНУ, секція «Поточний контроль» https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16282	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/course/section.php?id=109657	10
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

1. Жінка в ранньомодерному соціумі на теренах Речі Посполитої, за ред. Тетяни Гошко, Ольги Малецької, Галини Теслюк. Львів: Видавництво УКУ. 2024. 320 с.
2. Жіночі виміри минулого: уявлення, досвіди, репрезентації. Під науковою редакцією Оксани Кісь. Львів: Центр міської історії, 2023. 440 с.
3. Гендерна рівність: міфи, факти та державна політика. К., 2020. 60 с.
4. Залеток Н. Жінки на військовій службі у Великій Британії та СРСР у роки Другої світової війни. Київ: Фоліант, 2022. 432 с.
5. Кісь. О. Українки в ГУЛАГу: вижити значить перемогти. Дрогобич: Коло, 2020. 300 с.
6. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник. К.: Логос, 2020. 239 с.
7. Петренко. І. Історик Наталія Мірза-Авакянц (1988-1940?): життя і наукова спадщина: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2021. 235 с.
8. Савченко І.В. Жіноча історія Гетьманщини др.пол. XVII–XVIII ст. в сучасній українській історіографії. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2024. Т. Том 35 (74) . № №3. С. 88-94.
URL: https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/16.pdf.
9. Feminist Perspective on Russia's War in Ukraine. Ed. By Maryna Shevtsova, Bloomsbury Publishing, 2024. 214 p.

Додаткова

10. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник. К.: Логос, 2020. 239 с.
11. Гендерні ролі і стереотипи, Rating group URL: <https://www.ratinggroup.ua/news/gendernye-rol-i-stereotipy>
12. Савченко І. Радянська гендерна політика 1920-х рр.: запорізький вимір *Etniak* № 3(43). С.188-203
13. Савченко І. В. Жіночі досвіди, практики, стратегії 1914–1921 рр. (за кадровою документацією 1920-х рр. фондів КП(б)У Державного архіву Запорізької області). *Українська біографістика*. № 23, С.174-194

Інформаційні ресурси

1. «Гендер в деталях». URL: <https://genderindetail.org.ua>
2. ІІ ЛЕКТОРІЙ. Фонд ім. Гайнріха Бьоля URL: <https://ua.boell.org/uk/tags/yiyi-lektoiy>
3. «Жінки - це 50% успіху України» (участь жінок в громадсько-політичному житті). URL: <https://50vidsotkiv.org.ua80>
4. Музей жіночої та гендерної історії. URL: <http://www.enderculturecentre.org>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять.

Вивчення дисципліни передбачає роботу на лекційних та семінарських заняттях, виконання тестів на кожному змістовному модулі та виконання самостійної роботи в кінці семестру. Всі ці форми роботи є обов'язковими й забезпечують отримання студентом відповідної кількості балів упродовж семестру. Якщо студент не виконує якийсь з видів роботи, це не передбачає надання додаткових завдань. Добір балів відбувається тільки у випадку неотримання студентом необхідної для допуску до заліку кількості балів (тобто, 34 бали і менше) і передбачає можливість доскладання невиконаних вчасно тестових або семінарських завдань.

Політика академічної доброчесності

Дотримання принципів академічної доброчесності передбачає: 1) обов'язкове та у відповідності до вимог оформлене посилання на джерело інформації; 2) використання у якості джерел інформації матеріалів виключно наукових або навчальних ресурсів (літератури), сайтів державних або науково-дослідних установ; 3) усвідомлення негативних наслідків порушення Кодексу академічної доброчесності ЗНУ (<http://surl.li/whlqpc>).

Визнання результатів неформальної / інформальної освіти

Окремі теми або модулі курсу, за погодженням з викладачем, можуть бути зараховані як результати формальної чи неформальної освіти. Результат здобувача освіти, який має офіційне підтвердження (сертифікат) отриманий під час навчання на інших програмах, може бути офіційно визнаний, якщо він відповідає елементам змісту та меті курсу

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: <https://surl.li/vlwwoj>

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету: <https://surl.li/wdzjrl>

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://surl.lu/hfjbya>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://surl.li/qgacqa>

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Жінки в історії України: (не)відомі лідерки

межах їх повноважень, відповідно до:

Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/unwzzm>

Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/xkxmuz>

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** – навч. корпус. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корпус. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://surl.li/ivcwih>

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>